

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ

**Методичні рекомендації
до виконання курсової роботи
для здобувачів вищої освіти
спеціальності J3 «Туризм і рекреація»
освітньої програми «Туризм»
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2026**

УДК 338.483(072.034)

Г35

Укладач К. М. Вовк

Затверджено на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу.

Протокол № 1 від 20.08.2025 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Географія туризму [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання курсової роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності J3 «Туризм і рекреація» освітньої програми «Туризм» першого (бакалаврського) рівня / уклад. К. М. Вовк. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2026. – 21 с.

Викладено тематику, методику написання й основні вимоги до оформлення курсової роботи. Подано послідовність рецензування та захисту, критерії оцінювання знань здобувача вищої освіти під час виконання й захисту курсової роботи.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти спеціальності J3 «Туризм і рекреація» освітньої програми «Туризм» першого (бакалаврського) рівня.

УДК 338.483(072.034)

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2026

Вступ

У сучасних умовах розвитку світової економіки, що характеризуються посиленням глобалізаційних процесів, цифровізацією суспільства та відновленням міжнародної мобільності населення, туристична галузь залишається одним із найдинамічніших секторів. Для України, яка реалізує стратегію євроінтеграції та поступово відновлює свій туристичний потенціал, важливо формувати конкурентоспроможну систему туристично-рекреаційної діяльності з урахуванням сучасних тенденцій сталого розвитку, інноваційних підходів і світового досвіду.

У цьому контексті зростає роль аналітичних досліджень, спрямованих на вивчення просторових закономірностей розвитку туризму, виявлення потенціалу територій та оцінювання конкурентоспроможності туристичних дестинацій. Географічний підхід дозволяє комплексно аналізувати взаємозв'язки між природними, соціально-економічними, культурними та екологічними чинниками, що впливають на формування туристичних потоків і розвиток рекреаційної діяльності.

Отже, майбутній фахівець із туризму повинен володіти сучасними інформаційно-аналітичними інструментами, необхідними для ухвалення стратегічно виважених рішень у сфері туристичного менеджменту, територіального планування та маркетингу дестинацій. Важливими компетентностями є здатність до критичного мислення, уміння формулювати інформаційний запит, шукати, систематизувати та оцінювати якість джерел даних, а також аналізувати статистичну, картографічну та просторову інформацію.

З огляду на зазначене, виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Географія туризму» є важливим етапом формування професійних компетентностей здобувачів вищої освіти. Курсова робота спрямована на закріплення теоретичних знань і набуття практичних навичок просторового аналізу туристичних процесів, оцінювання туристично-рекреаційного потенціалу територій, розрахунку показників туристичної привабливості, сезонності, доступності, а також на формування

навичок роботи з геоінформаційними системами (ГІС) і статистичними базами даних.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти у межах виконання курсової роботи дозволяє сформувати цілісне бачення туристичного простору, розуміння закономірностей розвитку туризму на глобальному, регіональному та локальному рівнях, а також сприяє розвитку аналітичного мислення та науково-дослідницьких умінь.

Мета виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Географія туризму» полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти умінь комплексного аналізу туристично-рекреаційних систем, обґрунтування напрямів розвитку туризму в регіоні та набутті практичних навичок використання географічних методів дослідження у сфері туризму.

Курсова робота спрямована на закріплення теоретичних знань і формування професійних компетентностей, необхідних для аналізу територіальної організації туризму, оцінювання туристично-рекреаційного потенціалу та визначення факторів туристичної привабливості територій.

Основні завдання курсової роботи:

- опрацювання та узагальнення теоретичних і аналітичних матеріалів з вибраної теми;

- виявлення закономірностей формування туристично-рекреаційних систем;

- застосування сучасних методичних підходів до оцінювання туристичних ресурсів і конкурентоспроможності регіону;

- розроблення практичних рекомендацій щодо розвитку туризму з урахуванням вітчизняного й зарубіжного досвіду.

Виконання курсової роботи забезпечує перевірку рівня теоретичної підготовки, аналітичних умінь і практичних навичок здобувачів вищої освіти, а також їхньої здатності обґрунтовувати висновки та рекомендації щодо підвищення ефективності розвитку туризму на досліджуваній території.

Компетентності, якими здобувачі вищої освіти мають оволодіти в результаті написання курсової роботи, наведено в табл. 1.

**Результати навчання та компетентності,
які формує освітній компонент**

Результати навчання	Компетентності, якими має оволодіти здобувач вищої освіти
РН4	ЗК4, ЗК5, ЗК10, ЗК11, СК2, СК3, СК4, СК5, СК7, СК10
РН5	ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК8, СК2, СК3, СК4, СК5

Примітка.

РН4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

РН5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК5. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

СК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

СК4. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.

СК5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

1. Основні етапи виконання курсової роботи

Виконання здобувачем вищої освіти курсової роботи передбачає послідовну реалізацію таких етапів:

Вибір теми й об'єкта дослідження.

Тему курсової роботи здобувач вищої освіти вибирає з урахуванням власних наукових інтересів і переліку тем, запропонованих кафедрою. Об'єктом дослідження можуть бути туристично-рекреаційні системи, території, регіони, туристичні дестинації чи окремі види туризму. У процесі вибору теми важливо орієнтуватися на актуальні проблеми розвитку туризму та можливість їхнього наукового аналізу з використанням географічних методів.

Здобувач вищої освіти підбирає, опрацьовує та систематизує наукову, статистичну, нормативну й аналітичну інформацію за вибраною темою. Особливу увагу слід приділити сучасним науковим публікаціям, аналітичним звітам міжнародних туристичних організацій, офіційним даним державної статистики та профільним картографічним матеріалам. На всі використані джерела в роботі необхідно робити бібліографічні посилання.

Попередній аналіз літератури та інформаційних джерел є підґрунтям для формування логічно структурованого плану роботи. Здобувач вищої освіти самостійно розробляє план і погоджує його з науковим керівником. У процесі роботи план може бути уточнено, але основна мета та завдання дослідження мають залишатися незмінними. Науковий керівник надає методичні рекомендації щодо структури, логіки викладення матеріалу та доцільності включення окремих питань до змісту роботи.

У процесі написання окремих розділів здобувач вищої освіти подає їх керівнику на перевірку, виправляє та вносить доповнення в разі потреби; звітує перед керівником про готовність роботи. Обговорення проблемних питань із керівником курсової роботи проводять на індивідуальних консультаціях відповідно до затвердженого розкладу; подання курсової роботи керівнику для рецензування.

Після завершення написання роботи здобувач вищої освіти підписує її на титульному аркуші із зазначенням дати завершення та подає на кафедру у встановлений термін. Науковий керівник здійснює рецензування, оцінює якість виконання, формулює зауваження та висновок про допуск до захисту.

Захист курсової роботи передбачає підготовку короткої доповіді та ілюстративних матеріалів (презентації, карт, схем, графіків), які відображають зміст дослідження. У виступі здобувач вищої освіти має висвітлити актуальність теми, мету, завдання, результати аналізу туристично-рекреаційної системи, а також запропоновані напрями розвитку туризму в досліджуваних країнах.

2. Загальна структура курсової роботи

Структура курсової роботи така:

титульний аркуш;

зміст;

вступ;

теоретична частина;

аналітична частина;

рекомендаційна частина;

висновки;

список використаних джерел; додатки.

Титульний аркуш є першою сторінкою курсової роботи та містить основні відомості про університет, кафедру, навчальну дисципліну, тему курсової роботи, прізвище та ініціали здобувача вищої освіти, курс і номер академічної групи. Також на титульному аркуші зазначають науковий ступінь, учене звання, прізвище та ініціали керівника курсової роботи, дату подання роботи на перевірку (день, місяць, рік), а після захисту – прізвища членів комісії, оцінку за захист і дату його проведення. Приклад оформлення титульного аркуша наведено в додатку А.

Зміст відображає структуру та логіку викладення матеріалу в курсовій роботі. Здобувач вищої освіти складає його самостійно, але обов'язково погоджує з науковим керівником. У змісті зазначають назви розділів і підрозділів, що розкривають тему дослідження, із вказівкою сторінок, на яких вони розміщені. Зміст розташовують після титульного аркуша з нової сторінки. Тематику окремих розділів визначають темою курсової роботи. Вона має органічно поєднувати теоретико-аналітичну та рекомендаційну частини, що забезпечує цілісність і практичну спрямованість дослідження у сфері географії туризму. Рекомендовано дотримання такої структури курсової роботи (табл. 2).

Типова структура та зміст розділів курсової роботи

Розділи курсової роботи	Зміст основних положень	Рекомендований обсяг сторінок
Вступ	Обґрунтовують актуальність вибраної теми, формулюють мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; визначають практичне значення роботи для розвитку туристичної діяльності	1 – 2
Розділ 1. Теоретичні основи дослідження	Розкривають сутність і зміст основних понять, пов'язаних із темою курсової роботи (наприклад, туристичні ресурси, туристично-рекреаційний потенціал, туристичні потоки, індекси привабливості тощо): наводяться наукові визначення та здійснюють порівняльний аналіз для уточнення категоріального апарату дослідження	10 – 12
Розділ 2. Аналітична частина (практична)	Проводять характеристику об'єкта дослідження (країни, регіону, міста чи туристичного маршруту). Виконують аналіз статистичних, просторових і соціально-економічних показників розвитку туризму, визначають тенденції та закономірності. За потреби здійснюють порівняльний аналіз, розрахунок коефіцієнтів сезонності, доступності, привабливості, динаміки туристичних потоків тощо. Формули для проведення розрахунків наведено в додатку Б	10 – 12
Розділ 3. Рекомендаційна частина (практико-орієнтована)	Розробляють пропозиції щодо підвищення ефективності використання туристично-рекреаційних ресурсів	5
Висновки	Формулюють основні результати дослідження	1 – 2
Список використаних джерел	Оформлюють згідно з вимогами стандартів (не менше 15 джерел, зокрема наукові статті, статистичні матеріали, офіційні сайти, звіти міжнародних організацій)	–
Додатки	Містять карти, схеми, таблиці, графіки, фотографії, розрахункові дані, які доповнюють основний текст	–

Пояснення до розділів

Вступ – розкриває сутність вибраної теми, визначає її актуальність, мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження та практичне значення для галузі туризму.

Теоретична частина – узагальнює теоретико-методологічні підходи до аналізу туристичних процесів, розкриває понятійний апарат і наукові основи дослідження.

Аналітична частина – містить характеристику досліджуваної території, статистичний і просторовий аналіз, оцінку туристичного потенціалу, визначення індикаторів привабливості, конкурентоспроможності або сталості розвитку туризму.

Рекомендаційна частина – передбачає розроблення пропозицій, стратегічних напрямів або програм розвитку туризму на основі проведеного аналізу.

Висновки – підсумовують ключові результати дослідження та містять конкретні практичні рекомендації.

Список використаних джерел подають у кінці курсової роботи. Він має містити не менше 15-ти джерел наукової та методичної літератури.

Список потрібно складати в певному порядку:

1) літературні джерела українською мовою в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків чи назв джерел мережі «Інтернет», законодавчих і нормативних актів (зокрема закони, укази, кодекси, облікові стандарти, положення, інструкції міністерств і відомств, доповіді й виступи державних діячів України, інтернет-посилання);

2) літературні джерела іноземною мовою за алфавітом.

Відомості про джерела, включені до списку, подають в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків чи назв джерел мережі «Інтернет».

Рекомендації щодо добору літератури

Здобувач вищої освіти самостійно здійснює пошук, систематизацію та ретроспективний аналіз науково-методичних і статистичних джерел, зокрема:

монографій, підручників і навчальних посібників із туризму, географії, економіки, менеджменту, маркетингу;

наукових статей у фахових журналах України та міжнародних виданнях;

офіційних статистичних довідників Державної служби статистики України, Міністерства культури та інформаційної політики України, Міністерства економіки України, Державного агентства розвитку туризму України;

регіональних і муніципальних статистичних баз;

міжнародних статистичних ресурсів (UNWTO, UNDP, World Bank, IMF, OECD, Eurostat, UNESCO, WTTC тощо);

наукових публікацій, індексованих у міжнародних базах даних Scopus, Web of Science (WoS), Google Scholar, Copernicus та ін.;

електронних ресурсів (з офіційним посиланням на джерело та датою звернення).

Під час добору джерел слід віддавати перевагу актуальним матеріалам останніх п'яти років, особливо тим, що відображають сучасні тенденції розвитку туризму, географічні аспекти просторової організації туристичної діяльності, сталий розвиток і цифровізацію галузі.

Додатки. У додатках розміщують допоміжні матеріали, які деталізують або ілюструють результати дослідження. Це можуть бути статистичні дані, розрахункові таблиці, узагальнювальні схеми, карти, графіки, діаграми чи інші ілюстративні матеріали, що підтверджують висновки, наведені в основній частині роботи. Якщо додатків декілька, то перед ними оформлюють окрему сторінку з назвою «Додатки», яка є завершальною сторінкою основного тексту курсової роботи.

Під час виконання курсової роботи здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності та встановлених вимог до оформлення тексту, таблиць, формул, розрахунків, схем і рисунків. Текст курсової роботи слід викладати у науковому стилі, який відзначається логічною послідовністю, обґрунтованістю, цілісністю та об'єктивністю викладення. Для цього характерні чіткість, лаконічність, зрозумілість і доказовість суджень, а також завершеність думки в кожному фрагменті тексту.

У разі наявності власних наукових публікацій здобувачеві вищої освіти необхідно зазначати відповідні посилання на них у тексті курсової роботи та включати ці джерела до списку використаної літератури.

3. Правила оформлення курсової роботи

Курсову роботу оформлюють за допомогою комп'ютера. Текст друкують з одного боку аркуша паперу стандартного формату А4, до тридцяти рядків на сторінці. Абзацний відступ має бути однаковим по всій роботі й дорівнювати п'яти знакам (приблизно 1,25 см). Вирівнювання основного тексту – по ширині.

Шрифт друку має бути чітким, рядок – чорного кольору середньої жирності. Під час комп'ютерного набору тексту слід використовувати гарнітуру шрифту Times New Roman, кегель 14. Міжрядковий інтервал – множник 1,3. Під час оформлення таблиць та рисунків допускають використання розміру шрифту 12. Міжрядковий інтервал у таблиці може бути від 1,0 до 1,15.

Текст курсової роботи друкують з обов'язковим дотриманням таких відступів від краю аркуша: лівий – 30 мм, правий – 15 мм, верхній та нижній – 20 мм.

У процесі виконання роботи необхідно витримувати рівномірну щільність, контрастність і чіткість зображення. Усі лінії, літери, цифри і знаки мають бути однаково чорними по всій роботі. Друкарські помилки та графічні неточності можна виправляти за допомогою коригуючої рідини і нанесення на тому самому місці виправленого тексту.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, ілюстрацій, таблиць, формул подають арабськими цифрами. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті. Нумерувати сторінки починають зі вступу, урахувавши попередні сторінки: титульний аркуш, зміст.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту.

Кожну структурну частину курсової роботи треба починати з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи варто розташовувати в центрі та друкувати великими літерами без крапки наприкінці.

Текст основної частини роботи потрібно розподіляти на підрозділи.

Назви підрозділів основної частини роботи повинні мати пронумеровані заголовки. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, то їх розділяють крапкою. Відстань між заголовком розділу та підрозділу й заголовком і текстом має дорівнювати одному комп'ютерному інтервалу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового

номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу теж має бути крапка, наприклад: «2.1.» (перший підрозділ другого розділу).

Потім у тому самому рядку друкують заголовок підрозділу.

Заголовки підрозділів слід починати з абзацного відступу, не підкреслюючи, без крапки наприкінці. Після заголовка підрозділу на сторінці (у кінці сторінки) має бути не менш ніж три-чотири рядки.

Новий підрозділ починають на тій самій сторінці, на якій закінчився попередній, залишивши відступ у два рядки. Остання сторінка кожного розділу має бути заповненою текстом не менш ніж на 2/3 сторінки.

Ілюстрації й таблиці потрібно подавати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, де їх згадано вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Ілюстрації й таблиці, розміщені на окремих сторінках курсової роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставлять крапку, наприклад: «Рис. 1.3» (третій рисунок першого розділу).

Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, наприклад: «Таблиця 1.1» (перша таблиця першого розділу). Заголовки граф мають починатися з великих літер, а підзаголовки – з малих. У разі перенесення частини таблиці на іншу сторінку друкують слова «Закінчення табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Закінчення табл. 1.2». Головою таблиці тут є цифровий порядок. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Відстань між попереднім та наступним текстом і таблицею має дорівнювати одному рядку.

Формули в курсовій роботі обов'язково виконують у редакторі формул. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі. Номери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (1.1) (перша формула першого розділу).

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів подають безпосередньо під формулою в тій послідовності, у якій їх наведено у формулі.

Значення кожного символу й числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Список джерел оформлюють відповідно до ДСТУ 8302:2015.

Додатки оформлюють як продовження роботи та розміщують у порядку появи посилань на них у тексті. Кожний додаток має починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований зверху симетрично відносно тексту сторінки. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад: «Додаток А», «Додаток Б» і т. д.

Після останньої сторінки списку використаної літератури перед додатками слід розмістити чистий аркуш паперу, на якому в центрі великими літерами (розміром (кеглем) 32 пт) надрукувати слово «ДОДАТКИ».

У змісті роботи треба вказувати першу сторінку додатків.

Нумерацію сторінок на додатках не проставляють. Назви додатків, таблиць, рисунків друкують шрифтом 14, а матеріал додатків може мати шрифт, відмінний від 14. Ілюстрації, таблиці, формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: «Рис. А.2» – другий рисунок додатка А. Якщо в додатку лише один рисунок або одна таблиця, то їх можна не нумерувати, а обмежитися загальною назвою додатка.

4. Критерії оцінювання курсової роботи

Курсову роботу з навчальної дисципліни виконують здобувачі вищої освіти під керівництвом викладача. Протягом підготовки роботи здобувач вищої освіти має отримувати консультації згідно з графіком навчального процесу та дотримуватися встановлених термінів подання.

Готову курсову роботу подають на кафедру у визначений керівником курсової роботи термін. Перед поданням робота має бути узгоджена з керівником і перевірена на академічну доброчесність із використанням системи StrikePlagiarism.com.

Курсова робота повинна відповідати структурі навчальної дисципліни, вимогам до оформлення тексту, таблиць, картосхем, формул, рисунків і розрахунків.

Оцінювання курсової роботи передбачає здатність здобувача вищої освіти застосовувати отримані знання на практиці та послідовно, логічно викладати результати дослідження.

Основні критерії якості:

розуміння сутності та змісту вибраної теми;

уміння здійснювати аналіз туристично-рекреаційних ресурсів і процесів;

використання наукових джерел та офіційної статистики;

самостійність і логічність викладення матеріалу;

наявність узагальнень і практичних висновків;

дотримання академічної доброчесності й вимог до оформлення.

Курсова робота має демонструвати базові аналітичні навички, уміння знаходити, систематизувати й порівнювати інформацію, оцінювати туристичний потенціал територій і робити прості узагальнення щодо можливостей їхнього розвитку.

Оцінка за виконання курсової роботи складається з оцінки за її виконання та оцінки за захист. Оцінювання набутих компетентностей та сформованих результатів навчання здобувача вищої освіти під час виконання та захисту курсової роботи проводить комісія, склад якої визначено відповідним протоколом засідання кафедри, за 100-бальною накопичувальною системою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти ХНЕУ ім. С. Кузнеця за такими етапами навчальної діяльності (табл. 3).

Таблиця 3

Розподіл балів за етапами курсової роботи

Елементи навчальної діяльності	Бали
1	2
Вибір та обґрунтування актуальності теми курсової роботи	10
Підбір та огляд літературних джерел за темою курсової роботи	5
Дослідження і порівняння основних наукових підходів до дослідження вибраної теми відповідно до мети й завдань роботи	10
Проведення аналітичних розрахунків, оцінювання показників і узагальнення отриманих результатів	30
Візуалізація результатів дослідження у вигляді карт, таблиць, графіків, діаграм тощо	10

1	2
Формулювання логічних, аргументованих та узгоджених висновків	5
Дотримання встановлених термінів подання курсової роботи на перевірку	5
Представлення та захист основних положень курсової роботи	25
<i>Підсумковий рейтинговий бал із курсової роботи</i>	<i>100</i>

Тривалість захисту курсової роботи не має перевищувати 10 хвилин. До захисту роботи здобувач вищої освіти готує доповідь, розраховану на 5 – 7 хв і презентацію у MS Power Point (обсягом не більше дванадцяти слайдів).

Оцінюючи курсову роботу, комісія враховує якість дослідження, практичну значущість, відповідність оформлення встановленим вимогам, уміння захистити сформульовані положення та висновки.

Рекомендована література

Основна

1. Географія туризму України: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти за спеціальності 242 «Туризм» [Електронний ресурс] / уклад. : Н. В. Мельник, С. М. Іваниця. – Ужгород : УжНУ, 2021. – Ч. 1. – 104 с. – Режим доступу : https://kgrks.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/33/2024/02/navchalnyj-posibnyk_heohrafiia-turyzmu-ukrainy_-chastyna-1_lektsii__2021.pdf?utm_source.

2. Доценко А. І. Туристичне країнознавство : навч. посіб. / А. І. Доценко. – Київ: Університет «Україна», 2022. – 148 с.

3. Економіка рекреації та туризму [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. А. Сущенко, О. О. Стрижак, Н. А. Дехтяр [та ін.] ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 346 с. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26223>.

4. Ковальська Л. В. Географія туризму : підручник для студентів спеціальності J3 «Туризм та рекреація» вищих навчальних закладів України / Л. В. Ковальська, О. Г. Пархоменко. – Івано-Франківськ : НАІР, 2025. – 210 с.

Додаткова

5. Вовк К. М. Перспективи формування транснаціональних подієво-туристичних кластерів в Європейському регіоні [Електронний ресурс] / К. М. Вовк // Економіка та суспільство. – 2022. – № 37. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-9>.

6. Вовк К. М. Подієва екскурсія як інноваційний туристичний продукт: методики оцінювання міжнародні стандарти та практичне впровадження [Електронний ресурс] / К. М. Вовк // Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. – 2025. – № 1 (90). – С. 175–190. – Режим доступу : <https://www.daemmt.odesa.ua/index.php/daemmt/article/view/569>.

7. Стрижак О. О. Система комунікацій в індустрії туризму: когнітивний підхід та соціально-психологічні аспекти [Електронний ресурс] / О. О. Стрижак, М. С. Нестеров // Причорноморські економічні студії. – 2025. – № 91. – С. 276–282. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/bses.91-46>.

8. Vovk K. European tourism clusters: directions for restoring the competitiveness of ukrainian tourism / K. Vovk // Економіка і регіон [Електронний ресурс] // Науковий вісник НУ «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». – Вип. 4 (90). – 2023. – Режим доступу : https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/32864/1/%D0%92%D0%BE%D0%B2%D0%BA%20%D0%9A.%D0%9C._%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F.pdf.

9. Pohuda N. The Feasibility of Assessing The Country's Tourism Development Based on the Use of International Indices [Electronic resource] / N. Pohuda, O. Stryzhak // International Journal of Hospitality and Tourism Systems. – 2025. – Vol. 18, issue 1. – P. 133–146. – Access mode : <http://publishingindia.com/ijhts/24/the-feasibility-of-assessing-the-country-tourism-development-based-on-the-use-of-international-indices/32198/87912/>.

10. Tourism and Hospitality in Conditions of Digital Economy: Problems and Perspectives [Electronic resource] : monograph / K. Naumik-Gladka, O. Sushchenko, O. Stryzhak [et al.] ; Simon Kuznets Kharkiv national university of economics. – Kharkiv : S. Kuznets KhNUE, 2023. – 233 p. – Access mode : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/30157>.

Інформаційні ресурси

11. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (WTO). – Режим доступу : <https://www.unwto.org/>.
12. Офіційний сайт Державного агентства з розвитку туризму. – Режим доступу : <https://www.tourism.gov.ua>.
13. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : <https://www.ukrstat.gov.ua>.
14. Офіційний сайт Національної туристичної організації України. – Режим доступу : <https://nto.ua/>.
15. Про курорти : Закон України № 3370-IV від 19.01.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14#Text>.
16. Про Туризм : Закон України № 324/95-ВР від 15.09.1995 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр/ed19950915#Text>.
17. Українська Асоціація туристичних агенцій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.tau.org.ua/>.
18. Eurostat [Electronic resource]. – Access mode : <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>.
19. World bank open data [Electronic resource]. – Access mode : <https://data.worldbank.org>.

Додатки

Додаток А

Приклад оформлення титульного аркуша курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА

КУРСОВА РОБОТА

з навчальної дисципліни «Географія туризму»
на тему:

Виконав(-ла): здобувач(-ка) вищої
освіти першого (бакалаврського
рівня) рівня групи (шифр групи),
спеціальності J3 «Туризм
і рекреація» ОПП «Туризм»

Керівник _____
(посада, вчене звання, науковий ступінь, ПІБ)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ оцінка: ECTS _____

Члени комісії: _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Харків – 20__ рік

Формули для проведення розрахунків

Назва формули	Формула	Пояснення
Нетто-інтенсивність розвитку туризму	$K_{ni} = \frac{Ч_{тур}}{Ч_{нас}} \times 100 \%$	К _{ні} – коефіцієнт нетто інтенсивності туристичного потоку; Ч _{тур} – чисельність населення, яке здійснило хоча б одну туристичну поїзду за звітний період (рік чи інший); Ч _{нас} – загальна чисельність населення країни або регіону
Брутто-інтенсивність розвитку туризму	$K_{bri} = \frac{N_{mn}}{Ч_{нас}} \times 100 \%$	N _{mn} – загальна кількість туристичних поїздок, зроблених населенням країни (регіону) за певний період часу
Коефіцієнт нерівномірності туристичних потоків	$K_{nr} = \frac{T_{Dmax}}{T_{Dmin}} \times 100 \%$	К _{нр} – коефіцієнт нерівномірності туристичного потоку; Т _{Дmax} – кількість туроднів за період (найчастіше за місяць) з максимальним туристичним потоком; Т _{Дmin} – кількість туроднів за період з мінімальним туристичним потоком
Коефіцієнт сезонності	$K_s = \frac{T_{max}}{\bar{T}}$ $\bar{T} = \frac{\sum_{i=1}^n T_i}{n}$	T _{max} – найбільший місячний (або кварталний) обсяг туристичного потоку; T̄ – середнє значення потоку за рік (n = 12 або 4)
Індекс туристично-рекреаційного потенціалу	$TRP = \frac{\sum_{i=1}^n R_i \omega_i}{\sum_{i=1}^n \omega_i}$	R _i – оцінка ресурсу; ω _i – ваговий коефіцієнт (вага ресурсу у структурі привабливості)
Індекс розвитку людського потенціалу	$HDI = \sqrt[3]{I_l \times I_{ed} \times I_{inc}}$	I _l – індекс тривалості життя; I _{ed} – індекс освіти; I _{inc} – індекс доходів
Розрахунок індексу тривалості життя	$I_l = \frac{LE - 20}{85 - 20}$	LE – середня очікувана тривалість життя при народженні (роки): Межі: мінімум 20, максимум 85
Розрахунок індексу освіти	$I_{edu} = \sqrt{I_{mys} + I_{eys}}$	I _{mys} = (середня к-ть років навчання дорослого населення) / 15; I _{eys} = (середня тривалість навчання дітей) / 18
Розрахунок індексу доходів	$I_{inc} = \frac{\log y - \log y_{min}}{\log y_{max} - \log y_{min}}$	y – валовий національний дохід на душу населення (ПКС) у доларах США; min – мінімальне значення доходу (\$ 100), прийняте як база для нормування; max – максимальне значення доходу (\$ 75 000), прийняте як верхня межа для нормування

Зміст

Вступ.....	3
1. Основні етапи виконання курсової роботи	6
2. Загальна структура курсової роботи.....	7
3. Правила оформлення курсової роботи	11
4. Критерії оцінювання курсової роботи	13
Рекомендована література	15
Основна	15
Додаткова	16
Інформаційні ресурси	17
Додатки	18

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ

**Методичні рекомендації
до виконання курсової роботи
для здобувачів вищої освіти
спеціальності ЯЗ «Туризм і рекреація»
освітньої програми «Туризм»
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Вовк Катерина Михайлівна**

Відповідальний за видання *М. М. Салун*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *В. О. Дмитрієва*

План 2026 р. Поз. № 68 ЕВ. Обсяг 21 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61165, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*